

Plenum

Tisdag 9.12.2025 kl. 14.15—2.07

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ett nytt penningsspelssystem

Regeringens proposition RP 16/2025 rd
Utskottets betänkande FvUB 28/2025 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 8 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger förvaltningsutskottets betänkande FvUB 28/2025 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Utskottets ordförande, ledamot Peltokangas presenterar betänkandet. — Varsågod.

Debatt

0.16 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvää keskiviikkopäivää minunkin puolestani. Tässä StV:n performanssin jälkeen ilta venähti pitkäksi, mutta siitä huolimatta arvostan paljon valiokunnan työskentelyä, ja koska valiokunnan mietintö rahapelijärjestelmän uudistuksesta on tärkeä, niin esittelen sen pääpiirteittäin.

Ehdotetulla lainsäädäntökokonaisuudella toteutetaan siis rahapelijärjestelmän uudistus, jolla rahapelimarkkina avataan osittain kilpailulle. Uudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja sekä parantaa kysynnän kanavoitumista lailla säänneltyyn ja valvottuun rahapelijärjestelmään.

Uudessa rahapelijärjestelmässä nykyisestä Veikkaus Osakeyhtiön monopolista luovutaan osittain. Osa rahapeleistä kuuluu jatkossakin Veikkaus Osakeyhtiön monopoliin, ja osa vapautetaan kilpailulle markkinalle. Kilpailulle markkinalle vapautetaan vedonlyönti, mukaan lukien totopelit, sekä verkossa pelattavat kasinopelit, raha-automaattipelit ja rahabingo.

Uudessa rahapelijärjestelmässä kaikki valtakunnassa tapahtuva rahapelien toimeenpano on luvanvaraista. Ehdotuksen mukaan rahapelejä voi toimeenpanna yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan nojalla. Myös rahapeleissä käytettävien peliohjelmistojen toimittaminen edellyttää toimilupaa. Uudistuksen myötä Veikkaus Osakeyhtiön yksinoikeudesta ei säädetä enää laissa, vaan Veikkaus Osakeyhtiö tarvitsee toimiluvan myös monopoliin kuuluvien rahapelien toimeenpanoon. Veikkaus Oy:n tulee eriyttää sen mahdollinen muu taloudellinen toiminta yksinoikeustoimiluvan nojalla harjoitetusta rahapelitoiminnasta.

Rahapelien toimeenpano sallitaan vain ehdotetussa rahapelilaissa säädettävin edellytyksin. Rahapelilakiin sisältyvät pelaajien rekisteröintiä ja henkilöllisyyden ja asuinpaikan todentamista koskevat säännökset. Laissa säädetään muun ohella rahapelaamisen ikärajasta, pelitilistä ja tunnistautuneena pelaamisesta sekä peliostoista ja pelaamista koskevista rajoi-

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

tuksista. Lakiehdotus sisältää säännökset markkinoinnista, kielletyistä markkinointikeinoista ja -tavoista, markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista, sponsoroinnista sekä suoramarkkinointikielloista. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös arpajaislakia, arpajaisverolakia, tuloverolakia, rikoslakia ja eräitä muita lakeja sekä kumottavaksi eräiden lakien säännöksiä.

Hallintovaliokunta on saanut asiassa perustuslakivaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja talousvaliokunnan lausunnot. Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, ensimmäinen lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 51 ja 52 §:stä esittämät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella, arvoisa puhemies, hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan valtiosääntöisten huomautusten huomioon ottamiseksi rahapelilain eli ensimmäisen lakiehdotuksen 51 §:n ja 52 §:n muuttamista mietinnöstä tarkemmin ilmenevin tavoin.

Hallintovaliokunta ehdottaa, että uuden rahapelilain voimaantuloa myöhennetään puolella vuodella, jolloin se tulee voimaan 1.7.2027. Valvontatoimivallan siirto Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle on perusteltua toteuttaa samanaikaisesti rahapelilain voimaantulon kanssa eli 1.7.2027. Tämä vastaa myös hallituksen esityksessä ehdotettua ratkaisua.

Arvoisa puhemies! Valiokunta ehdottaa, että toimilupamenettelyä ja yksinoikeustoimiluvasta valtiolle maksettavaa korvausta koskevat ja eräät muut säännökset tulevat voimaan 1.3.2026. Tämä mahdollistaa muun muassa sen, että Poliisihallitus voi rahapelilain vahvistamisen jälkeen antaa rahapelilain mukaiset tekniset määräykset ja mahdollisilla toimiluvan hakijoilla on mahdollista tutustua teknisten määräysten sisältöön ennen toimiluvan hakemista. Myös eräisiin muihin toimeenpanotoimiin saadaan hieman lisää aikaa.

Rahapelilain voimaantulon myöhentyessä on tarkoituksenmukaista myöhentää myös peliohjelmistotoimilupia koskevien säännösten soveltamista puolella vuodella siten, että toimilupia voi hakea 1.7.2027 alkaen, ja 1.7.2028 alkaen yksinoikeus- ja rahapelitoimiluvat haltijat saavat käyttää ainoastaan peliohjelmistotoimiluvanhaltijan peliohjelmistoja. Edellä todetut voimaantulosäännökset sisältyvät kaikki rahapelilain 106 §:ään.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta ehdottaa arpajaislain muuttamista koskevan toisen lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen täydentämistä siten, että mahdollistetaan Veikkaus Osakeyhtiön rahapelien toimeenpanon jatkuvuus uuden rahapelilain tullessa voimaan. Kyse on käytännössä siitä, että pelaajilla on mahdollisuus osallistua Veikkaus Osakeyhtiön rahapeliin, esimerkiksi lotto- tai vedonlyöntipeliin, siten että ennen uuden lain voimaantuloa ja sen jälkeen ostetut pelit voivat osallistua samaan arvontaan tai pelata samaa vedonlyöntikohdetta edellyttäen, että uusi sääntely vastaa aiempaa sääntelyä. Valiokunta käsittelee mietinnössään tarkemmin tärkeitä asiaan liittyviä oikeudellisia ja valvonnallisia näkökohtia.

Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyviin lakiehdotuksiin myös muita tarkennuksia ja täydennyksiä. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että rahapelilain voimaantulon jälkeen seurataan uuden rahapelimarkkinan toimintaa ja uudistuksen vaikutuksia kiinnittäen huomiota muun muassa rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen, kanavointiasteen kehitykseen, uudistuksen valtionaloudellisiin vaikutuksiin, valvontaviranomaisten

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

resursointiin, pelihaittatyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ja urheilun toimialan rahoitukseen sekä hevostalouden toimintaedellytyksiin. Valiokunta pitää tarpeellisenä, että seurannan pohjalta arvioidaan mahdollisia lainsäädäntö- ja muita kehittämistarpeita liittyen muun ohella rahapelien toimeenpanoa ja markkinointia koskeviin säännöksiin, maksuliikenne- ja verkkoliikenne-estoihin, järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen kieltöihin ja kilpailumanipulaation torjuntaan. Samalla tulee arvioida myös mahdollisista muutostarpeista valvontaviranomaisille ja muille toimijoille aiheutuvia taloudellisia ja muita vaikutuksia.

Edellä sanottuun perustuvat valiokunnan mietinnössä ehdotetut lausumaehdotukset 1, 2 ja 3. Rahapeliuudistukseen liittymättömänä asiana on valiokuntakäsittelyn kuluessa nousnut esiin kysymys siitä, että raaputusarpojen antaminen lahjaksi tulisi sallia siten, [Tuomas Kettunen: Hyvä!] että voiton lunastavan henkilön ei tarvitse olla sama kuin arvan ostanut henkilö. Tätä koskee valiokunnan lausumaehdotus 4.

Hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomina hallituksen esitykseen sisältyvät 3., 5.—8., 10.—14. ja 16. lakiehdotuksen, että eduskunta hyväksyy muutettuina hallituksen esitykseen sisältyvät 1., 2., 4., 9. ja 15. lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy seuraavat neljä lausumaa:

Arvoisa puhemies! Lausuma 1: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuudet pelistorekisteriin perustuvaan järjestelmään, jossa pelaaja voisi asettaa itselleen keskitetyn kaikkia pelintarjoajia koskevan yhteisen tappiorajan.”

Lausumaehdotus 2: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa kanavointiasteen ja pelihaittojen kehitystä sekä huolehtii järjestelmän viranomaisvalvonnan ja pelihaittojen vastaisen työn toimintaedellytyksistä ja resursseista.”

Ja 3: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa uudistuksen vaikutuksia hevostalouden toimintaedellytyksiin siirtymäkauden alusta alkaen ja tarvittaessa ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin alan tulevaisuuden turvaamiseksi.”

Ja lausuma 4: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollisuudet viipymättä ja ryhtyy mahdollisesti tarvittaviin lainsäädäntötoimiin.” [Tuomas Kettunen: Erinomaista!]

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunnan mietintöön sisältyy kaksi vastalauseetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

0.25 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tämä rahapelilain uudistus tulee tuomaan paljon enemmän uusia ongelmia kuin nykyisin on ongelmia, joita sillä pyritään ratkomaan. Uudistuksessa Veikkauksen monopoli romutetaan ja iso osa markkinoista avataan ulkomaalaisille toimijoille. Tämän myötä myös mainonta lisääntyy merkittävästi. Tutkimuksesta tiedetään, että runsas altistuminen rahapelimainonnalle normalisoi ja arkipäiväistää rahapelaamista, lisää positiivista suhtautumista siihen sekä yllyttää pelaamaan, mikä taas puolestaan lisää rahapeliriippuvaisia. Lopputuloksena on siis enemmän haittoja ja kustannuksia sekä yksilöille että koko yhteiskunnalle.

Uudistus tehdään, koska tällä hetkellä noin puolet nettipelaamisesta tapahtuu ulkomaalaisten toimijoiden alustoilla. Koska ne eivät nyt ole osa suomalaista rahapelijärjestelmää, niistä ei saada verotuloja Suomeen eikä niitä pystytä säätelemään tai rajoittamaan millään tavalla. Jatkossa ulkomaalaisilta rahapeliyhtiöiltä tullaan vaatimaan lisenssin ostamista ja

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Suomen rahapelisääntöjen noudattamista. Tästä huolimatta lisenssien ulkopuolista peläämistä ei tulla kieltämään. Eli täysin turha ja älytön uudistus, joka vesittää itse itsensä.

Myös mietinnön kuvaus siitä, että uudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja, jää pelkäksi sanahelinäksi. Vaikka uusi rahapelilaki sisältää joitain pelaamisen ja mainonnan rajoituksia, pitivät myös hallintovaliokunnan kuulemat asiantuntijat niitä aivan riittämättöminä. Esimerkiksi suoraan lapsiin kohdistuva mainonta ja sponsorointi kielletään, mutta sitä ei huomioida lainkaan, että muun muassa aikuisten jalkapallo- ja jääkiekko-ottelussa käy paljon vanhempia lastensa kanssa ja niissä rahapelejä saa hehkuttaa lähes estoitta.

Tämän uuden lain mukaan yksittäisen peliyhtiön harjoittaman mainonnan tulee olla maltillista, mutta käytännössä tämä maltillisuuden määritelmä on niin laaja, että se voi tarkoittaa lähes mitä tahansa määrää. Lisäksi kun kymmenet peliyhtiöt mainostavat muka maltillisesti yhtä aikaa, on lopputulos kaikkea muuta kuin kohtuullinen. Rahapeliuudistus sallii ulkomainonnan, joka tavoittaa väistämättä myös lapset, nuoret ja rahapeliongelman kanssa kamppailevat ihmiset. Nuoret, joista monet ovat jo koukuissa tavallisten pelien pelaamiseen ja someen, kiinnostuvat aivan varmasti myös visuaalisesti houkuttelevista peli-mainoksista.

Bonuspelirahojen salliminen lisättiin hallituksen esitykseen lausuntokierroksen jälkeen. On käsittämätöntä, ettei hallintovaliokunta puuttunut siihen. On täysin selvää, että se saa monet jatkamaan pelaamista pidemmälle kuin alun perin oli tarkoitus.

Myös ehdotettu huolenpitovelvoite jää torsoksi. Se ollaan nimittäin jättämässä rahapeliyhtiöiden itsensä määriteltäväksi. Kuka muka uskoo, että pelaamisesta tuloja saava ulkomainen toimija tosiasiallisesti näkisi vaivaa sen eteen, ettei yhä useampi suomalainen pelaisi sen pelejä yhä enemmän?

Rahapeliautomaatit olisi pitänyt siirtää erillisiin pelisaleihin, pois ruokakaupoista ja ihmisten arjen keskeltä. Peliautomaattien näkyvä sijoittelu ylläpitää riippuvuutta ja normalisoi niillä pelaamista myös lapsille.

Rahapeliyhtiöiden verotus jää aivan liian alhaiselle tasolle. 22 prosentin vero on jopa vähemmän kuin yleinen arvonnalisävero. Sen tuotoilla ei tulla kattamaan edes lisääntyvien haittojen kuluja, saati että siitä saataisiin joitain uusia tuloja valtiolle.

Kun muu Eurooppa on viime vuosina alkanut kiristää rahapelipolitiikkaansa, niin Suomi kulkee päättömästi vastavirtaan. Esimerkiksi Italiassa kaikki rahapelimainonta on kielletty, Belgiassa ollaan lähestymässä täysikieltoa, Alankomaissa kohdentamaton verkossa pelattavien rahapelien markkinointi on kielletty. Merkittäviä rajoituksia mainonnalle ovat asettaneet myös Espanja, Viro, Latvia, Liettua ja Bulgaria. Miksi näiden maiden kokemuksia ja esimerkkiä ei seurata?

Arvoisa puhemies! Minua ihmetyttää, miten tämä uudistus saatettiin päästää näin pahasti metsään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

0.31 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Minä uskon, että salissa on yksimielisyys siitä, että tämä Veikkaukseen nojaava nykysysteemi ei toimi ja siksi on tarvittu uudistus, joka sitten tavallaan vastaa niihin ongelmiin, joita siitä repaleisesta nykysysteemistä tulee.

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Mutta on pakko todeta, että olen kyllä vähän harmissani ja pettynyt siitä, että tätä tilaisuutta tässä kohtaa ei nyt paremmin käytetty hyväksi. Tässä nyt valittiin sitten niin — kun luodaan tällainen lisenssijärjestelmä, niin on selvää, että pitää löytää se tasapaino sen suhteen, että tavallaan saadaan näitä ulkomaisia vedonlyöntiyhtiöitä, toimijoita siihen lisenssijärjestelmän piiriin mutta kuitenkin niin, että ne haitat eivät kasvaisi — että ikävä kyllä on sitten edetty se mahdollisimman korkea kanavointiaste edellä, eli tavallaan nämä ehdot on hyvin löysiksi säädetty näiden yhtiöiden näkökulmasta.

Tietenkin hyvä puoli siinä on sitten, että he varmaan helpommin tulevat mukaan tähän meidän lisenssijärjestelmään, mutta sitten se keskeinen kysymys on, miten isoja haittoja tästä syntyy. Tässä on noussut jo esille tämä markkinointi, ja se on varmaan se näkyvin, isoin osa tätä koko uudistusta. Se tulee olemaan yhteiskunnallisesti merkittävää, kun tätä vedonlyöntitoimintaa aletaan markkinoimaan. Siihen liittyen varmaan tätä lain voimaantuloaikaakin on puolella vuodella eräiden eduskuntavaalien yli vähän siirretty. Mutta tietenkin on selvää, että sitten kun markkinointi on näkyvää ja tavallaan aika löperösti käytetään sanoja ”maltillista markkinointia” sun muuta, niin kyllä se saavuttaa lapset ja nuoret ja tavallaan luo tällaista uhkapelimoiteisempää yhteiskuntaa. Tämä tietenkin tarkoittaa sitä, että pitää keskittyä rahapelihaittojen ehkäisyyn sekä hoitoon.

Ehkä vielä nopeana nostona, kun tässä on 40 sekuntia aikaa: Mainittiin tuossa puheenjohtajan esittelyssä tämä urheilukilpailumanipulaatio. Sehän on tosi vahvasti sidoksissa tähän rahapelaamiseen, uhkapeleihin, ja se on todellinen haitta. Esimerkiksi Suomessa alemmilla sarjatasoilla tätä esiintyy, ja kuten hallitusohjelmassakin on sanottu, siihen pitäisi tällä hallituskaudella puuttua, mutta tämä ei ole käsittäkseni kauheasti edennyt. Pidän sitä kyllä todella harmillisena ja toivon nyt, että tässä sitten tämän jatkeeksi saataisiin siihen jotain järkeä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo, poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

0.34 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Rahapelaaminen on muuttunut. Enää ei mennä pelikoneelle, huoltoasemalle tai kioskille, pelaaminen tapahtuu kännykällä ja kotisohvalla kellonajasta riippumatta. Rajat ovat kadonneet, eikä sääntelymme ole kestänyt perässä. Nykyinen rahapelijärjestelmä, jossa Veikkauksella on yksinoikeus, ei enää vastaa todellisuutta. Merkittävä osa rahapelaamisesta tapahtuu nykyisen järjestelmämme ulkopuolella, verkossa ja ulkomaisten toimijoiden alustoilla. Näistä peleistä ei makseta lisenssimaksuja tai veroja Suomeen. Näillä toimijoilla ei ole mitään vastuuta suomalaisten peliongelmistä.

Arvoisa puhemies! Rahapelijärjestelmä kaipaa kipeästi uudistusta. Olemme nyt valiokunnassa käsitelleet hallituksen esityksen uudeksi rahapelilaiksi. Rahapelien toimeenpano kytketään nyt selkeästi luvanvaraiseen järjestelmään. Peliyhtiöiltä edellytetään lisenssiä, ja pelaaminen vaatii tunnistautumista. Valiokunnassa teimme esitykseen tarpeellisia täydennyksiä, ja kokonaisuus on nyt tässä hetkessä hyvä.

Tulevaisuutta varten meidän tulee kuitenkin yhä perusteellisemmin selvittää pelaajien mahdollisuudet asettaa itselleen keskitetty, kaikkia pelitarjoajia koskeva yhteinen tappioraja. Lisäksi meidän on seurattava pelihaittojen kehitystä ja huolehdittava viranomaisvalvonnan ja pelihaittojen vastaisen työn toimintaedellytyksistä.

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Kuten minkä tahansa uuden lain voimaan tullessa, on myös tärkeää, että valtioneuvosto seuraa uudistuksen vaikutuksia muuhun yhteiskuntaan. Tämän lain osalta keskeistä on varmistaa hevostalouden toimintaedellytykset ylimenovaiheessa sekä selvittää raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollisuudet viipymättä.

Arvoisa puhemies! Rahapelihaitat ovat vakava yhteiskunnallinen ongelma. Pieni joukko pelaajista tuottaa suuren osan pelituloista mutta samalla myös suuren osan inhimillisestä kärsimyksestä. Meidän on otettava nämä haitat tosissamme. Veikkauksen yksinoikeus ei ole enää riittävä keino hallita näitä ongelmia. Uusi rahapelilaki siirtää meidät yksinoikeusjärjestelmästä lisenssijärjestelmään, joka yhdistää vastuullisuuden ja markkinoiden valvonnan. Uudessa laissa asetetaan selkeät rajat kaikille toimijoille. Vaikka rahapelien markkinointi ja näkyvyys tulevat lisääntymään palveluntarjoajien lisääntyessä, on meidän tehtävämme huolehtia myös valvonnan resursseista ja siitä, ettei mainonta päädy alaikäisten silmien eteen.

Arvoisa puhemies! Kannatan esitystä ja pidän tärkeänä, että meillä on yhteinen valvottu ja pelihaittoihin puuttuva järjestelmä. On meidän vastuullamme varmistaa, että rahapelaaminen ei enää tapahdu yhteiskunnan ulottumattomissa vaan sen valvonnassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

0.39 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallintovaliokunnan mietintöä koskien hallituksen esitystä, jolla Suomen rahapelijärjestelmä uudistetaan perusteellisesti. Esityksen tavoitteena on siirtyä nykyisestä Veikkauksen yksinoikeusmallista järjestelmään, jossa osa rahapeleistä säilyy yksinoikeuden piirissä mutta osa avataan valvotulle luvanvaraiselle kilpailulle. Uudistus on välttämätön, sillä nykyinen järjestelmä ei enää vastaa digitaalisen rahapelaamisen todellisuutta. Suuri osa nettipelaamisesta tapahtuu tällä hetkellä ulkomaalaisille toimijoille, jotka eivät maksa Suomeen veroja, saati kanna vastuuta pelaamisen haitoista. Uudistus korjaa tätä epätasapainoa ja kanavoi pelaamista valvotun, suomalaisiin sääntöihin perustuvaan järjestelmään.

Arvoisa puhemies! Tarve rahapelijärjestelmän uudistamiselle on ollut esillä jo pitkään. Keskeinen tavoite uudistuksessa on se, että rahapelin haittoja voitaisiin ehkäistä nykyistä tehokkaammin. Uudistus ei tulisi laajentamaan rahapelaamista vaan toisi suurimman osan nettipelaamisesta viranomaisvalvonnan piiriin. Järjestelmä muuttuisi siten, että kaikki rahapelien järjestäminen olisi jatkossa luvanvaraista. Tämä koskisi myös Veikkauksen nykyisiä yksinoikeuspelejä, jotka siirtyisivät toimilupajärjestelmään. Veikkaus saisi näihin peleihin oman toimiluvan ilman kilpailua, kun taas vedonlyönti sekä netin kasino- ja automaattipelit siirtyisivät erilliseen lisenssijärjestelmään, johon myös muut toimijat voisivat hakea lupaa. Samalla myös peliohjelmistojen ja järjestelmien toimittaminen tulisi luvanvaraiseksi, jotta koko rahapelien ketju peliyhtiöistä teknisiin tuottajiin kuuluisi suomalaisen sääntelyn ja valvonnan piiriin.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä kiinnitetään huomiota erityisesti pelihaittojen torjuntaan. Uuteen lakiin sisältyvät velvoitteet pelaajien tunnistautumisesta, käyttörajoituksista, peliestoista ja ikärajavalvonnasta. Nämä keinot ovat välttämättömiä, sillä tutkimusten mukaan suurin osa peliongelmissa syntyy juuri verkossa pelattavien korkean riskien peleissä. Hallintovaliokunta korostaa myös, että valvontaviranomaisille annetaan aiempaa vahvemmat työkalut puuttua luvattomaan toimintaan, esimerkiksi kieltää laitton markkinointi,

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

määrätä sakkoja ja estää lainvastaisten sivustojen maksuliikennettä. Tämä on keskeinen edellytys sille, että kanavointiaste eli pelaamisen suuntautuminen valvottuihin palveluihin paranee.

Uudistus vaikuttaa myös hevostalouteen, joka on Suomessa vahvasti sidoksissa totopeliin tuottoihin. Hallintovaliokunta nostaa esiin huolen siitä, miten hevostalouden rahoitus turvataan tilanteessa, jossa totopelit siirtyvät lisenssijärjestelmään ja kilpailulle avautuviksi. Lisäksi valiokunta korostaa, että hevostalouden rahoitusta on seurattava erityisen tarkasti siirtymävaiheen aikana. Jos näyttää siltä, että rahoitukseen syntyy katveita järjestelmän muutoksen vuoksi, on hallituksen puuttettava tilanteeseen viipymättä.

Arvoisa puhemies! Uudistus selkeyttää myös rahapelituottojen ohjausta. Hallintovaliokunnan mukaan jatkossa rahapelituotot kohdennetaan edunsaajille, liikunnalle, kulttuurille, nuorisotyölle ja sosiaali- ja terveysjärjestöille, mutta uusi järjestelmä tekee tulovirroista ennakoitavampia ja läpinäkyvämpiä. Samalla valiokunta painottaa, että siirtymä on toteutettava hallitusti, jotta järjestöt ja muut tuensaajat voivat sopeutua muutoksiin ilman rahoituskuluja. Tämä on tärkeää, sillä rahapelituotot ovat monelle toimijalle keskeinen osa rahoitus pohjaa.

Tämä uudistus on merkittävä rahapelipoliittinen muutos Suomessa vuosikymmeniin. Se vahvistaa pelaajien suojaa, lisää läpinäkyvyyttä, tuo ulkomaalaiset peliyhtiöt sääntelyn piiriin ja turvaa valtion mahdollisuudet ehkäistä rahapelihaittoja. Samalla se antaa viranomaisille välineet valvoa markkinaa, joka on kehittynyt nopeammin kuin lainsäädäntö. Kokonaisuutena kyse on välttämättömästä ja pitkään valmistellusta muutoksesta, jolla rahapeli-järjestelmä päivitetään vastaamaan digitaalisen aikakauden todellisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

0.44 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä toteutetaan rahapelijärjestelmän uudistus, joka on ollut pitkään vireillä. Tarkoitus on avata rahapelimarkkina osittain kilpailulle. On selvää, että nykyinen Veikkauksen yksinoikeusjärjestelmä on menettämässä merkityksensä, kun rahapelaaminen on siirtynyt entistä enemmän verkkoon ja järjestelmän ulkopuoliseen pelaamiseen. Siksi uudistus tarvitaan. Sillä, että mahdollisimman suuri osa rahapelaamisesta saadaan kohdistumaan säänneltyyn ja valvottuun järjestelmään, voidaan saavuttaa useita hyötyjä valvonnan paranemisesta pelaajan suojaamiseen ja verotulojen lisääntymiseen. Näin voidaan myös paremmin puuttua pelaamisesta aiheutuviin haittoihin ja ehkäistä niitä. Tämä edellyttää kuitenkin, että uudistus toteutetaan haittoja minimoiden.

Tähän esitykseen on sisällytetty keinoja rahapelihaittojen vähentämiseksi, mutta kuitenkin valiokunnassakin kuultujen asiantuntijoiden lausuntojen perusteella ne ovat riittämättömiä torjumaan haittoja. Siksi vihreiden vastalauseessa on useita muutosesityksiä pykäliin sekä neljä lausumaa. Ne ovat tärkeitä, jotta yksinoikeusjärjestelmästä luopuminen ei johtaisi rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen kasvuun. Käyn tässä keskeiset vihreiden vastalauseen mukaiset muutosesitykset läpi.

Ensin markkinoinnista. Vaikka esitykseen on sisällytetty kannatettavia rajoituksia markkinoinnille, kuten suoramarkkinointikielto ja erilaiset muut kielletyt markkinointitavat, niin esitys tulee kuitenkin lisäämään rahapelien markkinointia huomattavasti nykyisestä. Tämä on ongelma, koska tutkimusten mukaan runsas altistuminen rahapelimainonnalle normalisoi ja arkipäiväistää rahapelaamista ja lisää sekä aikomuksia pelata että itse

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

pelaamista. Toisaalta kanavointiasteen nostamiseksi lisenssimarkkinan on oltava toimijoille houkutteleva, joten täysmarkkinointikielto olisi tästä näkökulmasta hankala.

Vihreiden mielestä markkinointia tulisi rajoittaa vielä siten, että erityistä huomiota kiinnitettäisiin nuoriin 18—24-vuotiaisiin, jotka ovat muita ikäryhmiä alttiimpia rahapelaamisesta aiheutuville taloudellisille, sosiaalisille ja terveydellisille haitoille. Esitämme siis, että alaikäisiin kohdistuvaa markkinointikieltoa laajennettaisiin koskemaan kaikkia alle 24-vuotiaita.

Tehokas tapa hillitä markkinoinnin määrän kasvua olisi rajoittaa markkinointia suuria yleisöjä tavoittavissa kanavissa, kuten ulkomainonnassa ja tv:ssä. Tv- ja radiomainontaa sekä mainontaa urheilu- ja yleisötapahtumissa tulisi rajoittaa vähintään kuten ulkomainontaa, siten, ettei erityisen haitallisten pelien markkinointi olisi lainkaan mahdollista. Mainontaa ei pitäisi myöskään saada sijoittaa varhaiskasvatuksen järjestämispaikan, esitai perusopetuksen järjestämispaikan, toisen asteen oppilaitoksen, apteekin, terveydenhuollon toimintayksikön tai päihdehuollon yksikön läheisyyteen.

Arvoisa puhemies! Erityisen haitallinen pelaamiseen houkutteleva ehdotus on bonuspelirahan tarjoamisen mahdollistaminen. Tämä lisättiin esitykseen lausuntokierroksen jälkeen, eikä sille ole esitetty hyväksyttäviä perusteluja. Esitämmekin tämän poistamista.

Tappio- ja rahansiirtorajoista vihreiden näkemys on, että erityisesti nuorten aikuisten ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi olisi välttämätöntä säätää keskitetyistä kaikkia toimiluvan haltijoita koskevista tappio- ja rahansiirtorajoista.

Lisäksi esitämme ikärajan nostamista 20 ikävuoteen nuoriin kohdistuvien pelihaittojen vähentämiseksi. Tämä vastaisi vahvojen alkoholijuomien ikärajaa. Myös esimerkiksi Kreikkassa ja Latviassa kaikkien rahapelien ikäraja on 21 vuotta.

Jatkossa olisi syytä myös selvittää, voitaisiinko alaikäisille asettaa tiukempia tappio- ja rahansiirtorajoja, kuten esimerkiksi Ruotsissa on tehty. Alaikäisten rahapelaamisen sekä rahanpesun ja muiden rikollisten toimien ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi edellyttäisimme luotettavaa tunnistautumista aina pelaamisen yhteydessä esimerkiksi kaksivaiheisella sähköisellä tunnistautumisella.

Arvoisa puhemies! Vihreät on pitkään ajanut rahapeliautomaattien sijoittelun tiukempaa sääntelyä ja niiden siirtämistä erillisiin pelisaleihin. Rahapeliautomaatit ovat tutkitusti yksi koukuttavimmista rahapelaamisen muodoista, ja niiden laaja ja helppo saatavuus lisää pelaamista. Tutkimusten mukaan rahapeliautomaattien haitat kohdistuvat muita rahapelejä enemmän erityisesti haavoittuviin ryhmiin, kuten pienituloisiin, työttömiin ja riskipelaajiin. Rahapeliautomaattien sijoittaminen pelkästään pelisaleihin olisi yksinkertainen haittoja vähentävä keino.

Arpajaisveroa esitämme korotettavaksi yleistä arvonnalisäveroa vastaavalle 25,5 prosentin tasolle. Tämä lisäisi todennäköisesti valtion rahapelitoiminnasta saamia verotuottoja ja siten mahdollistaisi riittävät resurssit myös rahapelihaittojen hoitamiseen.

Arvoisa puhemies! Koska kyseessä on laaja uudistus, jonka vaikutuksia voi olla jossain määrin vaikea myös ennustaa, on uudistuksen vaikutuksia seurattava laajasti. Esitämme seurantaan varten erillisen asiantuntijaryhmän perustamista. Seurannan perusteella tulisi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja tarvittaessa lisäresurssien ohjaamiseen pelihaittojen ehkäisemiseksi.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla esitän, että lakiehdotukset hyväksytään muutettuna vihreiden vastalauseen 1 mukaisesti.

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

0.51 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edellä tehtyjä, edustaja Elon tekemiä, muutosesityksiä. Tämä rahapelilakiuudistus on sinänsä tarpeellinen, koska — kuten tässä on tullut esiin — tämä pelaaminen on valtavasti muuttunut ja sen takia meidän täytyy tavallaan tuoda myös tätä lainsäädäntöä tähän aikaan. Mutta kyllä tässä esityksessä on valtavan paljon ongelmakohtia, joista edustaja Elo tuossa edellä kertoi.

Todellakin, siis tämä tämmöinen ongelmapelaaminen ei ole Suomessa kovin pieni asia. On arvioitu, että meillä on ongelmapelaajia noin 150 000 ja vakavasti rahapeli riippuvaisia 50 000. Kaiken kaikkiaan siis tämä ongelmapelaaminen... Ja heidän läheisiään meillä on noin 800 000 suomalaista. Tämä on tavallaan iso kysymys siinä, miten me pystymme näitä haittoja ehkäisemään, ja sen takia nämä edellä olevat keinot, joista tässä puhuttiin — markkinointiin ja sen säätelyyn liittyvät, nämä keskitetyt tappiorajat ja rahansiirtorajat, rahapelaamisen ikärajakysymykset ja rahapeliautomaattien sijoittelu — ovat oleellisia, kun me yritetään näitä haittoja minimoida.

Me tiedetään, että jos ja kun markkinoille tulee nyt sitten näitä uusia pelifirmoja, niin erityisesti tämä mainonta tulee olemaan hyvin aggressiivista. Ja on tietysti suuri huoli siitä, miten me pystymme suojelemaan erityisesti nuoria tältä mainonnalta, tietysti alaikäisiä mutta myös näitä nuoria, 18—24-vuotiaita, koska me tiedämme, että nimenomaan nämä nuoret aikuiset ovat suurin riskiryhmä, kun puhutaan peliriippuvuudesta.

Sen takia nämä pykälämuutosesitykset, mitä vihreiden vastalauseessa tähän lakiin halutaisiin tehdä, ovat hyvin perusteltuja, nimenomaan tämän takia, että ehkäisemme näitä erilaisia peliongelmia ja suojaamme näiltä. Mutta pidän hyvin perusteltuna myös sitä, että tämä arpajaisverokanta nostetaan yleistä arvonlisäveroa vastaavalle tasolle eli 25,5 prosenttiin, kun se tässä lakiehdotuksessa on 22 prosenttia. Kannatan todella näitä hyviä esityksiä, mitä edustaja Elo esitti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

0.53 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Rahapeli-uudistukselle asetettuja hallitusohjelmassa sovittuja hyviä tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja ei valitettavasti saavuteta nyt käsiteltävien lakimuutosten keinoin. Lisäksi esitys rikkoo monella muullakin tavalla hallitusohjelmaan kirjattua toteutustapaa. Kolme vaarallisinta ja hallitusohjelman vastaista puutetta uudistuksessa ovat keskitetyn eli yhden tappio- ja talletusrajan puuttuminen, 18—24-vuotiaiden suojelemisen laiminlyöminen sekä aivan liian löyhät markkinointirajoitteet.

Kuten Veikkauksen alaisuudessa nyt, pelaajilla tulisi olla jatkossakin mahdollisuus asettaa yhdet koko järjestelmää koskevat kulutus- ja tappiorajat. Keskitetty tappioraja tarvitaan, jotta rahapelaamista voidaan hallita. On täysin riittämätöntä mahdollistaa rajojen asettaminen jokaiselle rahapeliyhtiölle erikseen, kuten lakiin nyt kirjataan. Kymmenien rajojen asettaminen on käytännössä mahdotonta, ja todennäköisesti vain harva pelaaja asettaisi itselleen rajat kaikkien yhtiöiden peleihin. Ratkaisu on hallitusohjelman vastainen, koska hallitusohjelmassa lukee näin: ”Mahdollistetaan kuluttajalle pelaamisen eston hankkiminen yhdeltä alustalta kaikkiin lisensoituihin palveluihin ja varmistetaan muut tarvittavat pelihaittojen hallintakeinot.”

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Hallituksen esityksessä esiteltyä pelistorekisteriä voitaisiin helposti käyttää järjestelmän pohjana. Muutos estäisi rahapelaajien velkaantumista, mikä myös on hallitusohjelmassa määritelty tavoite. On käsittämätöntä, että näistä seikoista huolimatta tällaista keskitetyn rajan mahdollisuutta ei sisällytetty lakiuudistukseen vaan se kuitattiin lausumalla, jossa kehoitetaan pelkästään selvittämään joskus jälkikäteen mahdollisuutta luoda tällainen yhteinen tappioraja. Tämä puute lakiuudistuksessa on valtava virhe ja merkittävä heikennys nykytilaan.

Toinen puute liittyy nuorten suojelemiseen haitoilta. Mietinnön mukaan 18—24-vuotiaat ovat kaikkein altteimpia pelaamisesta aiheutuville sosiaalisille, taloudellisille ja terveydellisille haitoilta. Siitä huolimatta rahapelaamisen ikäraja ei aiota nostaa, koska mietinnön mukaan se siirtäisi nuoria pelaamaan lisenssin ulkopuolisia pelejä. Olen sitä mieltä, että rahapelaamisen raja tulisi nostaa 20 vuoteen. Samaa mieltä on lausuntonsa mukaan sosiaali- ja terveysvaliokunta.

Monissa maissa on jo asetettu nuorille korkeampia ikärajoja eri rahapeleihin. Lisäksi alle 25-vuotiaille nuorille aikuisille tulisi olla erityinen huolenpitovelvoite, jossa heille tulisi kohdistaa muitakin rahapelihaittariskiä vähentäviä toimenpiteitä. Toimet voisivat olla esimerkiksi selvitysten pyytämistä siitä, mistä rahapelaamiseen saadut varat ovat peräisin sekä alhaisempia talletus- ja/tai tappiorajoja kuin vanhemmille ryhmille. Alankomaissa alle 24-vuotiaat saavat kuluttaa internetissä vedonlyöntiin vain 100 euroa viikossa. Myös Ruotsissa Svenska Spel on asettanut vuoden 2022 alusta lähtien 18—19-vuotiaille rahapelaajille vastaavan 1 000 kruunun kuukausittaisen talletusrajan. Aivan hyvin oltaisiin siis Suomessakin voitu ottaa käyttöön erillisiä keinoja, joilla estettäisiin nuoria aikuisia lankeamasta peliyhtiöiden virittämiin ansoihin. Riippuvuuden syntyminen ehkäiseminen on aina inhimillisempää ja edullisempää kuin riippuvuuden hoitaminen, minkä resurssit eivät muuten varmasti tule jatkossa riittämään, vaikka haittojen ehkäisyn resurssien turvaaminenkin luvataan hallitusohjelmassa.

Kolmas ongelma on tosiaan tämä markkinointi, joka uudistuksen myötä tulee moninkertaistamaan mainonnan ja rahapeliä näkyvyyden Suomessa. Rahapeliä markkinointia olisi tullut rajata merkittävästi tiukemmin. Tehokkain tapa hillitä markkinoinnin määrän kasvua järjestelmä uudistuksen yhteydessä olisi ollut rajoittaa markkinointia suurilla yleisöillä tavoitettavissa kanavissa, kuten ulkomainonnassa ja tv:ssä. Tutkimuksesta tiedetään, että runsas altistuminen rahapelimainonnalle normalisoi ja arkipäiväistää rahapelaamista, lisää positiivista suhtautumista niihin sekä yllyttää pelaamaan. Erityisen haitallista se on lapsille, nuorille ja rahapeliongelmallisille. Markkinoinnin volyymin määrä tulisi määritellä asetuksin. Pelkkä yksittäisten toimijoiden ohjaaminen maltilliseen mainontaan ei ole missään määrin riittävä keino rajoittaa pian joka tuutista kansalaisten silmille lävähävää nettikasinorummutusta.

Arvoisa puhemies! Hankkeen esiselvityksen mukaan kaikkien rahapeliuudistuksen toimenpiteiden lähtökohtana pitää olla kansanterveyden edistäminen. Hallitusohjelman mukaan kanavointi tullaan toteuttamaan siten, ettei markkinoinnilla edistetä haittoja aiheuttavaa pelaamista. Vahvoista lupauksista huolimatta uudistus toteutettiin tavoilla, jotka lisäävät haittoja, sotesektorin kustannuksia ja inhimillistä kärsimystä. Pidän tätä äärimmäisen surullisena asiana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

1.00 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Äskeisen puheenvuoron jälkeen pitää muistuttaa siitä, miksi tämä uudistus yleensä tehtiin. Tämä tehtiin nimenomaan sen takia, koska monopolijärjestelmässä Veikkaus ei enää kyennyt järjestämään sellaisia pelejä, jotka houkuttelivat pelaamaan ihmisiä, vaan ihmiset menivät ulkomailta hakemaan pelejä, ja tämä kanavointiaste tippui jo lähelle 50 prosenttia. Veikkaus toivoi, että koska he eivät pysty enää kansanterveydestä huolehtimaan, niin kuin se alkuperäinen tavoite oli, mentäisiin lisenssijärjestelmään. Lisenssijärjestelmään mennään juuri sen takia, että me saataisiin nyt se kanavointiaste mahdollisimman ylös ja mahdollisimman moni toimija, joka tällä hetkellä toimii ulkomailta vailla minkäänlaisia sääntöjä, tulisi nimenomaan tänne sääntelyn piiriin. Nyt on sitten kyse siitä, kuinka monta näistä mahdollisista yrityksistä me saamme nyt tämän sääntelyn piiriin. Silloin itse asiassa tämän lainsäädännön pitää olla aika liberaali, jotta me saataisiin se kanavointiaste mahdollisimman ylös.

Nämä toimijathan katsovat käytännössä kolmea asiaa siinä, tulevatko ne Suomeen jatkossa lisenssijärjestelmään vai eivät. He katsovat ensinnäkin sitä, minkälaisia pelejä saa pelata, minkälaisia ovat tappiorajat, kuinka he saavat markkinoida pelejä ja minkälainen veroprosentti on. Ja jos nämä kaikki ovat heidän kannaltaan suotuisia, he tulevat tänne järjestelmään. Nyt itse asiassa kiitänkin hallintovaliokuntaa ja yleensä tätä hallituksen esitystä, koska tämä on aika suotuisa toimijoille. Nyt he näkevät, että okei, Suomeen kannattaa tulla, ja me pääsemme nyt sitten näitä jatkossa valvomaan. Eli tämä on se ensimmäinen asia, mikä tässä täytyy tehdä, ja se on mielestäni tehty tässä hyvin.

Hallintovaliokunta muutti muutamia asioita, muun muassa sen, että tätä nyt myöhennettiin. [Tuomas Kettunen: Miksi?] — Itse asiassa kerron seuraavaksi. [Tuomas Kettunen: Kuuntelen!] — Tämä myöhennettiin sen takia, että Poliisihallituksella on tästä ensimmäisen vuoden valvonta, ja he ottavat nämä lisenssijärjestelmät sisään, mutta 1.1.27, samana päivänä, kun lisenssijärjestelmä olisi tullut Suomeen, tämä siirtyy lupa- ja valvontaviranomaisille. Tämä oli itse asiassa syy, mitä siellä katsottiin, että onko tämä yleensä mahdollista. Tämän takia mielestäni tuo myöhentäminen on ihan hyvä, koska siis tämän jälkeen me tiedämme ainakin, että tämä Lupa- ja valvontavirasto, joka tässä on nyt sitten se valvo-va organisaatio vuodesta 27 eteenpäin, ainakin pystyy tämän tekemään.

Toiseksi täällä on puhuttu paljon markkinoinnista. On selvää, että markkinointi on aika liberaalia tällä hetkellä, mutta tässäkin on se kääntöpuoli sen takia, että me tarvitsemme... — Taidan tulla sinne puhumaan loppuun. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Nämä uudet toimijat tarvitsevat nyt semmoisen markkinointiympäristön, jossa aidosti sitten tiedetään, ketkä ovat lisenssijärjestelmän piirissä ja ketkä eivät. Ja kun sanotaan, että tämänkin markkinoinnin pitäisi olla vastuullista ja maltillista, uskon, että nämä toimijat tulevat sen tekemään, koska siellä on aina sitten päässä se, että voit menettää oman lisenssisi ja sitten joutua koko markkinoilta pois, joten en usko, että tästä tulee ongelma. Ja tietenkin sielläkin on myös sanktiot. Ei ole ollut mitään sanktioita tähän mennessä. Nyt ne tulevat, ja niitä varmasti tullaan kunnioittamaan aivan eri lailla kuin jos he eivät olisi tämän lisenssijärjestelmän piirissä. On puhuttu paljon myös siitä, että markkinointi tulee lisääntymään. Kyllä, Ruotsissa se esimerkiksi kymmenkertaistui. Mutta mikä parasta, ne haitat eivät nousseet. Uskon vakaasti siihen täällä Suomessakin, että kyllä varmasti markkinointi tulee lisääntymään valtavasti, mutta toivottavasti samantyyppisesti kuin mitä Ruotsissa kävi, niin että tämä ei tulisi sitten pelihaittoihin vaikuttamaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies: On puhuttu paljon tästä seurannasta. Mielestäni lausumat, mitä siellä oli, olivat hyviä. Ainoa ehkä, jos katsoo tätä taas sitten sieltä peliyhtiöiden puo-

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

lelta, on se, että tällainen yhteinen tappioraja voisi olla kyllä myrkyä. Pelkään, että muutamat lähtisivät sitten pois tästä tulevasta lisenssijärjestelmästä. Tämä on koko ajan tällaista tasapainottelua sillä, minkälaisilla ehdoilla Suomeen tullaan, miten täällä toimitaan, ja sitten jos ehdot käyvät liian tiukoiksi, niin sitten lähdetään taas pois järjestelmästä, minkä jälkeen me emme pysty niitä valvomaan, saatikka saamaan verotuloja.

Eli mielestäni tämä on hyvä lainsäädäntö, tarpeellinen. Me tiedämme, että edellinen järjestelmä oli tiensä päässä, ja nyt me tulemme sitten näkemään, kuinka tämä lähtee käyntiin. Varmasti seuraava hallitus tulee sitten tekemään tarvittavia muutoksia, jos niihin on aihetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

1.06 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Wallinheimo hyvin avasi tässä tätä koko uudistuksen ideaa ja sitä, mihin tällä tavallaan liberaalilla lähestymistavalla pyritään: siihen, että saataisiin kanavointiaste mahdollisimman korkealle ja nämä yhtiöt lisenssijärjestelmän piiriin.

Kuitenkin se, mihin itse olen pettynyt — toistan sitä nyt ehkä vähän tässä — on se, että tämä esityshän oli valiokuntakäsittelyssä iät ja ajat, ja kun se hallituksen esityksenä meni sinne sisään ja tuli tänne nyt käsittelyyn, niin ei tässä ole itse asiassa oikein mitään tapahtunut. Ymmärrän, että yhtiöitä kiinnostavat nämä tietyt keskeiset asiat, verot, markkinointi jne., mutta kun esimerkiksi edustaja Elo tässä teki vihreiden pykäläehdotuksia, niin täällä on valtava määrä ylimääräisiä rönsyjä. Jos me ajatellaan hallitusohjelman kirjausta ja siinä mainittua haittojen vähentämistä, niin vähintään, mitä tässä olisi voinut tehdä, olisi ollut nimenomaan näiden pienempien yksityiskohtien muuttaminen valiokuntakäsittelyssä. Täällä on mainittu bonusrahat ja nämä keskitetyt tappio- ja rahansiirtorajat, ja vielä oli tästä huolenpitovelvoitteen kriteereiden tarkentamisesta.

Oli niin tai näin, mikä oma kantani on tähän: tämä tulee joka tapauksessa etenemään tässä salissa hyvin todennäköisesti. Tietenkin keskeisiä ovat nyt sitten se seuranta ja erityisesti ehkä tällaiset kokonaistaloudelliset vaikutukset, mihin ne hyödyt tästä uudistuksesta tulevat valumaan. Esimerkiksi tiedän, että urheilukentällä on isoja odotuksia tämän mahdollisen sponsoroinnin ja sitä kautta rahan valumisen suhteen tiettyihin lajeihin. Minä paahaa pelkään, että ne tulevat olemaan isoimmat lajit, isoimmat seurat, mitkä tästä tulevat hyötymään. Sitten tulee tämä laajempi kysymys siitä, että kun me saadaan näitä toimijoita ja heidän myötänsä sitten pelaaminen ehkä lisääntyy, sitä rahaa tulee, niin minkälaisia mekanismeja meillä on esimerkiksi ohjata tätä rahaa sinne ruohonjuuritason toimintaan, lasten ja nuorten harrastamiseen, mikä on sitten monella tapaa ehkä vielä hyväksyttävämpää tässä meidän yhteiskunnassa ja omalla tavallaan sitten vahvistaa kansanterveyttä ja hyvinvointia yleisesti.

Ei nyt tästä tämän enempää tänään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

1.09 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Vielä jaksaa keskustella asiasta. Siis tosiaan nythän meillä on kysymyksessä Veikkauksen monopolin osittainen purkaminen, joka alkaisi 1.7.2027. Mutta ennen kuin puhun tästä: Kun olen kuunnellut edustaja Garedewin puheenvuoroja tämän kahden ja puolen vuoden aikana, minulle on

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

piirtynyt vahva kuva siitä, että olette ollut hallituksen esityksien uskollinen puolustaja. Mutta tänä päivänä olette käyttänyt tässä asiakohdassa useammankin kriittisen puheenvuoron, ja teillä on siihen täysi oikeus. Teillä on siihen täysi oikeus, ja teillä myös on oikeus äänestää teidän omantuntonne mukaisesti. Jos te katsotte, että tämä esitys on teidän mielestänne huono, niin ei muuta kuin sitten, kun tästä asiasta äänestetään pykäläkohtien osalta — onko jopa näin, että tämän päivän puolella kello 14 alkavassa täysistunnossa — omaa äänivaltaansa käyttämään.

Tähän itse asiaan: Tosiaan monopolin osittainen purkaminen Veikkauksen suunnalta alkaa 1.7.2027. Tässähän siirrytään osittaiseen lisenssijärjestelmään tietyissä rahapeleissä, siis vedonlyönnin sekä nettikasinoiden osalta ja näissä automaattipeleissä netissä. Ulkomaalaiset toimijat pystyvät hakemaan lisenssiä, mutta tämän lainsäädännön mukaisesti heidän on noudatettava tiukkoja suomalaisia sääntöjä vastuullisuudesta ja markkinoinnista. Veikkauksen monopolin piirissä säilyvät jatkossakin edelleen lotto ja muut arvontapelit, esimerkiksi Vikinglotto ja Eurojackpot, raaputusarvat, perinteiset veikkauspelit, esimerkiksi Pitkävelto.

Hallitus on tehnyt ihan laskelmia. Elikkä nyt, kun tämä lisenssimalli astuu voimaan, se voi tuoda 500:sta jopa 700:aan miljoonaa euroa vuodessa lisää tuloja valtiolle. Tämä tuotothan koostuisi arpajaisverosta, elikkä 22 prosenttia peliyhtiön nettotuotosta, ja sitten lisenssiyhtiöiltä perittävästä yhteisöverosta. Lisensoituilla sivustoilla voitot olisivat verovapaita pelaajille, mikä tekee niistä houkuttelevampia ja lisää kanavointia lailliseen järjestelmään — huom. lailliseen järjestelmään.

Myönteisinä asioina voidaan pitää kanavointiasteen parantumista. Nykyisin suuri osa suomalaisista nimittäin pelaa ulkomaalaisilla luvattomilla pelisivustoilla, jotka eivät maksa veroja Suomeen tai ole suomalaisen sääntelyn piirissä. Tämä lisenssimalli houkuttelee nämä toimijat viralliseen järjestelmään, jolloin verot jäävät Suomeen, ja muitakin rahapelaamiseen liittyviä säädöksiä sitten tulee noudattaa.

Tämä kilpailun avaaminen tarkoittaa sitä, että ulkomaalaiset ja kotimaiset yhtiöt voivat hakea lisenssiä, mikä kasvattaa markkinan kokoa ja tuo uusia toimijoita verotuksen piiriin. Tällä hetkellä noin puolet netissä pelattavien rahapelien tuotoista nimittäin valuu ulkomaille. Haitat jäävät kokonaisuudessaan tällä hetkellä suomalaisten kustannettavaksi. Näin se vain tällä hetkellä on, niin että tässä on paljon hyvää.

Mutta totta kai tässä on riskejä, ja niitä ei saa vähätellä: pelihaittojen lisääntyminen. Lisenssimallin avaaminen vedonlyönnille, nettikasinoille voi lisätä rahapelaamista ja kasvattaa rahapeliriippuvuuden riskejä. Lainsäädännön arviointineuvosto ja MIELI ry ovat todenneet lausunnoissaan, että tämä uudistus todennäköisesti lisää haittoja rahapeliongelmallisille sekä heidän lähipiirilleen, mikä voi johtaa suurempaan kuormittumiseen sosiaali- ja terveyspalveluissa, jotenka tätä on seurattava. Mutta tosiaan, jos 500:sta 700:aan miljoonaa euroa tulee verotuloja lisää valtiolle, niin kyllä tämä on kannatettava ajatus, että menemme vihdoin ja viimein tähän lisenssimalliin.

Haluan kiittää valiokuntaa hyvästä työstä. Kun valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas tätä mietintöä esitteli, niin tein hänelle jo välihuudon, rouva puhemies. Huudahdin, että siellähän oli hyviä lausumaehdotuksia. Otan sieltä, kun siellä olivat ne neljä lausumaehdotusta, vain viimeisen eli neljännen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää raaputusarvojen lahjaksi antamisen mahdollisuudet viipymättä ja ryhtyy mahdollisesti tarvittaviin lainsäädäntötoimiin.” Toivon, että lainsäädäntötoimiin ryhdytään välittömästi. Joululähestyy. Me suomalaiset tykätään ostaa arpoja joululahjaksi. Itsekin sain

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

viime jouluna joululahjaksi arvan. [Timo Suhonen: Voititko?] — Siinä oli, kyllä, edustaja Suhonen, ihan pieni voitto, kaksi euroa, ja ajattelin, että minä käyn hakemassa tämän voiton kotiin. Voi hyvänen aika sentään, rouva puhemies: kassavirkailija sitten totesi, että et-hän sinä tätä saa, että et sinä ole tätä arpaa ostanut, jotenka se kaksi euroa jäi sitten saamatta. [Vasemmalta: Se oli tyhjä arpa. — Naurua] En tiedä, kuka tässä sitten lopulta voitti. Taisi valtio voittaa ja edustaja Kettunen hävitä, mutta kaikista tärkeintähän on joulun aikana lahjan antaminen ja sen merkityksellisyys, eivät pelkästään nämä suuret, kahden euron voitot.

Rouva puhemies, sallinetteko, jos minä minuutin vielä käyttäisin tätä puheenvuoroani? En ota enää toista puheenvuoroa. — Edustaja Wallinheimo tuossa totesi, että käsittelyn aikana tämä lakiesitys muuttui siltä osin, että kun alun perinhän tämän rahapeliuudistuksen piti astua voimaan 1.1.2027, vuoden alusta 2027, niin nyt tämän alkua on siirretty sitten heinäkuussa 1.7.2027 alkavaksi. Kyllä hallintovaliokunnalla oli kaikki eväät tehdä tämä mietintö jo kesäkuussa ennen istuntotaukoa, mutta eduskunnan perustuslakivaliokunta löi yllättäen liinat kiinni kesäkuussa. Lausunto hallintovaliokunnalle annettiin perustuslakivaliokunnasta vasta syyskuun lopulla. Siitäkin meni aikaan yli kaksi kuukautta, ennen kuin budjettilakina tämä nyt eduskunnalle annettiin ja tätä mietintöä nyt käsitellään. Niin kuin edustaja Furuholm tuossa omassa puheenvuorossaan toi esille: miksi tätä on vitkasteltu?

Oliko tässä nyt, edustaja Wallinheimo, sitten lopultakin kyse siitä, että rahapelilain siirtämisessä oli kyse puhtaasti poliittisesta harkinnasta kokoomuksen suunnalta? Oliko kyse poliittisesta harkinnasta? Nimittäin missään ei ole tullut esille, että rahapeliuudistus voisi tulla voimaan kuten hallitus alun perin esitti elikkä vuoden 2027 alussa. Elikkä oliko tässä kyse jonkinlaisesta vaalipolitiikasta, että kokoomus ei halunnut tätä mainontarallia alkavaksi 1.1.2027, koska eduskuntavaalit järjestetään 18. huhtikuuta 2027? Elikkä vasta pari kuukautta eduskuntavaalien jälkeen alkaa tämä mainosralli. Mikä tässä nyt huoletti kokoomusta tämän asian osalta? Oliko se se, [Puhemies koputtaa] että kokoomus ei saa vaalimainoksiaan, kun niin paljon tulee peliyhtiöitten mainoksia lehtiin? Vai oliko kyse siitä, [Puhemies koputtaa] että vähän oli huolestuneisuutta siitä, että jos näitä haittoja alkaa tulemaan, niin minkälainen vaikutus tällä on kokoomuksen vaalitulokseen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Wallinheimo.

1.17 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten yritin jo edellisessä puheenvuorossani selventää sitä, todellakin ensimmäisen vuoden, vuoden 26, luvat otetaan sisään Poliisihallituksen toimesta ja vuoden 27 alusta tämä olisi mennyt sitten lupa- ja valvontaviranomaisten valvontaan. Tällaista organisaatiota, edustaja Kettunen, ei ole olemassa. Meillä ei ole mitään tietoa, minkä tyyppisiä ihmisiä siellä tulee olemaan jatkossa töissä, ja samana päivänä he olisivat saaneet tämän valtavan urakan käteen. Se ei kerta kaikkiaan vain ole mahdollista. Sen takia ensinnäkin kun Lupa- ja valvontavirastoa ei ole, nyt mietitään, onko siellä poliisihallinnossa nyt ehkä semmoisia ihmisiä, jotka voisivat siirtyä sinne, mutta sielläkin on vain kourallinen ihmisiä. Lupa- ja valvontavirastossa tarvitaan kymmeniä ihmisiä tekemään tätä valvontaa. Tällaisesta organisaatiosta, arvoisa edustaja Kettunen, ei ole ennen vuotta 27. Sen takia oli järkevää ottaa puolen vuoden tauko tähän, niin että sieltä saadaan aidosti ihmiset töihin ja he tietävät, mitä he valvoivat, minkä jälkeen he pystyvät sitten tekemään työnsä kunnolla.

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

1.19 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Kyllä minusta tämä rahapelijärjestelmän uudistaminen on ihan välttämätöntä. Itse asiassa edustaja Wallinheimo avasi tätä pakkaa perusteellisesti, ja siitä ainakin minulle vielä selvisi paljon asioita lisää. Me tiedetään kaikki, että nettipelimaailma on muuttanut tämän koko toimintakentän, ja sen takia on ihan väistämätöntä, että meidän pitää ruveta vastaamaan niihin haasteisiin.

Pelihaitat ovat iso ongelma, mutta ei me etukäteen vielä tiedetä, mitä tämä uudistus tuo tullessaan, lisääntyvätkö ne, vähenevätkö ne vai pysyvätkö ne samana. Tällä esityksellä kuitenkin taklataan niitä. Mielestäni kun ulkomaiset toimijat tuodaan valvonnan piiriin lisenssijärjestelmän kautta, niin silloin he ainakin osallistuvat näitten haittojen hoitoon, mitä ne eivät tällä hetkellä joudu millään muotoa tekemään, elikkä ne tavallaan kuorivat kermat päältä, mutta jättävät sitten sen kakun meidän hoidettavaksi.

Tuosta ikäraja-asiasta: Itse vähän kammoksen sitä ajatusta, että kun meillä kuitenkin tullaan täysi-ikäiseksi 18-vuotiaana, niin miksi sen pitäisi olla joku muu kuin se 18. Käytännössä peliriippuvaisia taitaa kuitenkin olla ihan joka ikäluokassa. Ainakin minulla on sellainen käsitys, että muun muassa eläkeläisten piirissä on paljon näitä ongelmia, ja silloin se ei ainakaan auta siihen asiaan millään muotoa.

Hevosala on sellainen, mistä olen saanut itse paljon palautetta. Tällä hetkellä hevosalaa tuetaan valtion rahoituksen kautta, ja jatkossa jos ne pystyisivät rahoittamaan itse oman toimintansa, niin sehän on käytännössä valtiolle myös säästötoimi siinä kohtaa. Toki siinä on sitten varmistettava se siirtymäajan rahoitus. Ennen kuin siellä niin sanotusti ratat lähtevät pyörimään, niin siinä on muutama vuosi sellaista hyvin epävarmaa aikaa, ja sen takia on äärimmäisen hyvä, että hallintovaliokunta on ottanut tämän lausumassa huomioon, että ei käy vain sitä, että ne jäävätkin tyhjän päälle parin vuoden ajaksi ja käytännössä sitten rupeaa yrityksiä kaatumaan ja sitä kautta rupeaa tulemaan lisää työttömiä.

Kokonaisuutena minä kyllä kannatan tätä ehdotusta, niin että tällä eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

1.22 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! THL:n tekemästä tutkimuksesta selviää, että vuonna 2022 kaikista huono-osaisimmilla alueilla oli väkilukuun suhteutettuna eniten Veikkauksen peliautomaatteja — aivan käsittämätöntä. Näillä alueilla peliautomaatteihin myös hävittiin — hävittiin — eniten rahaa. Hallituksen esityksen mukaan raha-automaattipelaamisen osuus peliongelmissa on merkittävä. Ihmisen epätoivolla on siis tehty bisnestä, ja tietoisesti saatetaan heidät entistä heikompaan jamaan, koska kaikki tietävät, että rahapeleissä vain harva voittaa enemmän kuin käyttää rahaa.

Hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus siitä, että selvitetään pelikoneiden siirtämistä erillisiin valvottuihin tiloihin. Tästä tahtotilasta huolimatta niitä ei ole uudistuksen yhteydessä päätetty siirtää. Rahapeliautomaattien siirtäminen pois kauppojen edustoilta ja julkisista tiloista suojelisi erityisesti nuoria, sillä ne ovat arpojen ohella alaikäisten suosimia rahapelejä. Siis siitäkin huolimatta, että niiden pelaaminen on kielletty alle 18-vuotiailta ja niitä mukamas valvotaan. Myös sosiaali- ja terveysvaliokunta painottaa lausunnossaan, että pelihaittojen vähentämisen näkökulmasta korkean haittariskin pelejä ei ole perusteltua pitää näkyvillä ja helposti saatavilla ihmisten arkisissa ympäristöissä, kuten kaupoissa, kioskeis-

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

sa ja huoltoasemilla. Kansalaistenkin näkemys on muuttunut myönteisemmäksi sille, että automaattit siirrettäisiin erillisiin pelisaleihin.

Arvoisa puhemies! Rahapeliuudistus on lähinnä tiettyjen yksittäisten tahojen tahdosta päädytty toteuttamaan tavalla, joka lisää rahapelaamisen näkyvyyttä ja houkuttelevuutta ja sitä myötä pelaamista merkittävästi. Todennäköisesti taustalla vaikuttaa myös se, että urheilijoille on haluttu saada isompia sponsorirahoja. Niistä maksettava yhteiskunnallinen ja inhimillinen hinta on kuitenkin liian kova.

Uudistuksen myötä riippuvuutta aiheuttavaa haitallista toimintaa edistetään, vaikka sen tiedetään aiheuttavan valtavaa henkistä kärsimystä niin riippuvaisille itselleen kuin heidän läheisilleenkin. Tiedämme myös, etteivät yhteiskunnan ja järjestökentän resurssit tule olemaan riittävät auttamaan näitä henkilöitä. Uudistus ei vähennä ulkomaille pelaamista, ei tuo riittävästi lisenssituloja valtiolle, lisää merkittävästi hallinnollista työtä ja valvonnan tarvetta, eikä edes estä lisenssien ulkopuolella pelaamista tai määrää erityistä huolenpito-velvoitetta alle 25-vuotiaille heidän suojelemiseksi ylivelkaantumiselta.

Arvoisa puhemies! Voin vain toivoa, että uudistuksen vaikutusten seuranta toteutetaan valiokunnan lausuman mukaisesti ja suuntaa tullaan sen myötä korjaamaan edes jälkikäteen. Seuranta tulee kuitenkin tehdä riittävän pitkältä ajalta, sillä rahapeliriippuvuus kehittyy hiljalleen, eikä haittojen lisääntyminen näy heti lisenssijärjestelmään siirtymisen jälkeen. Sen todelliset seuraukset tulevat näkyviin vasta siinä vaiheessa, kun ihmiset päättävät lopettaa pelaamisen mutta huomaavat, että eivät pystykään siihen vaan lankeavat uudestaan pelaamaan, ja kenties siinä kohtaa hakeutuvat avun piiriin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

1.26 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Minä luulen, että varmaan me kaikki olemme yhtä mieltä siitä, että tätä lakiuudistusta tarvitaan, koska todellakin maailma on muuttunut ja tällainen yksinoikeudella toimiva pelijärjestelmä ei tavallaan enää toimi. Se, että me pystytään parantamaan kysynnän kanavoitumista lailla säänneltyyn ja valvottuun rahapelijärjestelmään, on hyvin tavoiteltava asia, ja siihenhän tällä pyritään. Tämän kanavointiasteen parantamisella voidaan saavuttaa useita hyötyjä valvonnan parantamisesta pelaajien suojaamiseen ja verotulojen lisääntymiseen.

Mutta kun katsoo tätä lakiesitystä, niin kyllähän tämä on silti tehty vahvemmin näitten peliyhtiöiden näkökulmasta kuin kuluttajien tai käyttäjien näkökulmasta, ja tämä on se huoli, mitä meillä tässä on ollut. Yhtenä esimerkkinä ihan vaikka nyt sekin, että vielä tässä lausuntokierroksen jälkeen tuotiin nämä bonuspelirahat tähän mukaan. Tietenkään me ei tiedetä vielä, mitä tulee tapahtumaan, mutta kyllä selvästi tässä kuulemisten perusteella se riski siitä, että tällä ei pystytä niitä haittoja sillä tavalla ehkäisemään ja niihin puuttumaan kuin olisi tarvittavaa ja toivottavaa. Sen takia pidän valitettavana sitä, että tässä esityksessä hallitus on selkeästi valinnut tavallaan puolensa ja se puoli ei ole suinkaan ollut se, että ehkäistään haittoja ja oltaisiin sen heikomman puolella ja suojattaisiin ihmisiä niiltä rahapeli-haitoilta, vaan tätä on lähdetty hyvin vahvasti näitten peliyhtiöiden intresseistä viemään eteenpäin.

Mutta niin kuin tässä tietysti on mukana, että tätä seuranta pitää tehdä ja sitten tarvittaessa puuttua, niin todella toivon, että hyvin nopeastikin pystytään reagoimaan, koska kyllä tämä rahapeliongelma ja peliriippuvaisuus on iso ongelma ja se koskettaa hyvin laajaa

Punkt i protokollet PR 124/2025 rd

osaa suomalaisista ja heidän läheisistään, ja olisi tärkeätä, että pystyisimme tekemään lainsäädäntöä, jossa sitä pystytään ehkäisemään ja näitä ihmisiä suojaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

1.29 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Ihan loppuun haluan kysyä edustajalta, kun Mikkonen sanoi, että mennäänkö peliyhtiöiden puolelle vai kuluttajan puolelle. Edustaja Mikkonen, lopuksi haluan kysyä sen, että haluatteko te, että jatkossa suomalainen, joka pelaa näitä pelejä, pelaa niitä valvotussa järjestelmässä vai ei valvotussa -järjestelmässä. Tämä on se fundamenttikysymys, ja sen takia tämä nimenomaan tehdään, eli kuluttajaa tullaan paremmin suojelemaan jatkossa, koska nämä peliyhtiöt ovat valvotussa ympäristössä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

1.29 Krista Mikkonen vihr: Niin, edustaja Wallinheimo, ehkä te olisitte voinut kuunnella minun puheenvuoroni alkua, jossa sanoin, että tämä on tärkeä uudistus, ja nimenomaan se, että me saadaan kysyntää kanavoitua valvottuun rahapelijärjestelmään ja pystytään sitä lailla säätämään. Se on tärkeää, ja myös nämä verotulot ovat oleellisia toki, kyllä, mutta silti katson, että tavallaan tässä lakiesityksessä olisi pitänyt paremmin pystyä suojelemaan pelaajia.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.